

MTA'NIN STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ

Ragıp ÇOŞKUN*

1960'lı yıllarda ABD'de oluşmaya başlayan stratejik planlama, daha çok özel sektör kuruluşlarının, dış çevrede oluşan fırsatları kullanabilmesini, tehditlere karşı durabilmesini ve dolayısıyla rekabetçi konumunu geliştirebilmesini sağlamak üzerinde yoğunlaşan bir planlama ve yönetim aracıdır. Kamu kuruluşları için stratejik planlama özel sektöre göre daha yeni bir uygulamadır. Kamuda stratejik planlama, 1980'li yıllarda gelişmeye başlamıştır. 1993 yılında ABD'de "Hükümet Performansı Sonuçları Kanunu" (Government Performance Results Act-GPRA) ile kamu kuruluşları için stratejik planlama resmi olarak kabul görmüştür. Kamuda stratejik planlamanın gündeme gelmesi daha geniş anlamda kamu yönetiminde reform arayışlarının bir sonucudur. Ayrıca, kamu sektöründeki büyüme ve yaşanan ekonomik krizler, kamunun kısıtlı kaynaklarını doğru kullanıp kullanmadığı sorusunu da gündeme getirmiştir. Bu tartışma çerçevesinde; birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede kamu mali yönetimi reforma tabi tutulmuştur. Bu reformların çoğunda kaynakların stratejik önceliklere yönlendirilebilmesi için kullanılan temel araç, stratejik planlama olmuştur. Kamu kesiminin mali ve idari sorunları dikkate alındığında, kamu idarelerinin faaliyetlerini planlı bir şekilde yerine getirmeleri giderek önem kazanmaktadır. Kamu yönetimi ve kamu mali yönetimi reformları çerçevesinde, "makro düzeyde bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde mali disiplini sağlamak", "kaynakları stratejik önceliklere göre dağıtmak", "bu kaynakların etkin kullanılıp

kullanılmadığını izlemek ve bunun üzerine kurulu bir hesap verme sorumluluğu geliştirmek" temel başlıklar olarak ortaya çıkmıştır.

Bu gelişmeler üzerine ülkemizde de; kamu yönetimini disipline etmek amacıyla, 10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununu" çıkarılmıştır. Bu kanunla birlikte, kamu idarelerinde stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme yönelik çalışmalar başlamıştır. Söz konusu kanunun 9. maddesi uyarınca, stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine DPT Müsteşarlığı yetkili kılınmıştır. Bu çerçevede Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 26 Mayıs 2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Uygulama bu yönetmelikte belirlenen geçiş programı dahilinde devam etmektedir. Bu arada; DPT Müsteşarlığı, "Stratejik Planlama Kılavuzunu" hazırlayarak elde edilen deneyimler ve stratejik planlama yönetmeliği doğrultusunda güncellenmiş ve ilgili tüm kuruluşların istifadesine sunmuştur.

5018 sayılı kanunla, ülkemiz kamu yönetimindeki reform süreci içerisinde Kamu Mali Yönetimi de değişime uğramaktadır. Değişim sürecinin en önemli unsurlarından biri merkezden yönetimi esas alan kaynak dağılımı ve girdi odaklı geleneksel bütçeleme anlayışından, yetki ve sorumluluk dağıtımı ile kaynakların yerinden yönetimini esas alan mali yönetim ile çıktı ve sonuç odaklı "Performans Esaslı Bütçeleme" anlayışına geçilmiştir. 5018 sayılı Kanunun 9. maddesi ile de Performans Esaslı Bütçelemeye geçiş

* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Ankara

çalışmaları başlatılmıştır. Tüm kamu kurumlarının bütçelerini performans göstergelerine dayandırmalarına yönelik çalışmalar sürdürülmekte olup, 2010 yılına kadar bu çalışmaların tamamlanması planlanmaktadır. Performans Esaslı Bütçelemeyle; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasının sağlanması; kamu idarelerinde, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu kavramlarının hayata geçirilmesi ve yerleştirilmesi; performansa dayalı yeni bir yönetim anlayışının tüm kamu kurumlarına uyarlanması hedeflenmektedir. Stratejik Planlamanın devamı olarak yapılacak olan performans esaslı bütçeleme çalışmaları stratejik planlama ile bütünlük teşkil etmekte ve Maliye Bakanlığı koordinatörlüğünde yürütülmektedir.

Bütün bu gelişmeler çerçevesinde; Genel Müdürlüğümüzün de yukarıda bahsedilen planlamaları yapması kanuni bir mecburiyettir. DPT tarafından yapılan uygulama planına göre dördüncü grupta yer alan Genel Müdürlüğümüzün 2010-2014 yıllarını kapsayan "Stratejik Plan ve Performans Esaslı Bütçeleme" çalışmaları başlatılmıştır. Genel Müdürlüğümüzün Stratejik Planı 31 Ocak 2009 tarihine kadar hazırlanacak ve DPT Müsteşarlığının onayından sonra yürürlüğe girecektir. Bunun için; TÜBİTAK'a bağlı Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) ile 25.04.2008 tarihinde eğitim,

danışmanlık ve rehberlik hizmeti almak üzere işbirliği protokolü yapılmıştır. Bu işbirliği uyarınca, Stratejik Planlama çalışmalarını gerçekleştirecek olan ve birimlerden seçilen 22 kişilik "Strateji Planlama Ekibi" oluşturulmuştur. Bu ekip ve Genel Müdür Yardımcıları ile Daire Başkanlarından oluşan "Stratejik Planlama Yönetim Ekibi", 16-20 Mayıs 2008 tarihleri arasında TÜSSİDE'nin Gebze'deki merkezinde bu çalışmalara yönelik uygulamalı eğitim almışlardır. Eğitimden sonra, Stratejik Planlama çalışmalarının ilk aşaması olan "Kurumsal Analiz" çalışması yapılmıştır. Daha sonra, 16 Haziran 2008 tarihinde gerçekleştirilen toplantı ile Genel Müdürlüğümüzün "Miyon ve Vizyonu" belirlenmiştir. Bu arada, 26 Haziran 2008 tarihinde "Dış Paydaş Analizi" kamu-özel sektör, üniversiteler, meslek odaları ve sendikalarından 70 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. 4 Temmuz 2008 tarihindeki toplantıyla "Stratejik Amaçlar", 16 Temmuz 2008 tarihindeki toplantıyla Genel Müdürlüğümüzün "Değerleri" belirlenmiştir. 23 Temmuz ve 13 Ağustos 2008 tarihlerindeki toplantılarla "Kurumsal Hedefler" çalışılmıştır. Bu çalışmaların hepsi taslak halinde olup, Stratejik Planlama çalışmaları tamamlanıncaya kadar tekrar tekrar gözden geçirilerek en iyi sonuç elde edilmeye çalışılacaktır. Çalışmaların sonuçları İtranetteki "Stratejik Planlama Çalışmaları" linkinden <http://www.mta.gov.tr/stratejiplanlama/index.html> detaylı olarak takip edilebilmektedir.